

Nr 87.

L a g

med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.;

given Stockholms slott den 13 mars 1942.

Vi GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott att, på sätt allmänt kyrkomöte jämväl samtyckt², förordna som följer.

1 §.

Vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden äger Konungen, när riksdagen ej är samlad, förordna, att bestämmelserna i 2—13 §§ skola tillämpas; dock må sådant förordnande ej meddelas med mindre Konungen låtit riksdagskallelse utgå eller riksdagen ändock skall sammanträda inom trettio dagar. Varder ej meddelat förordnande av nästföljande riksdag inom trettio dagar från riksdagens början gillat, skall detsamma efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efter rättelse.

Prövas under tid, då riksdagen är samlad, förhållanden vara för handen, som avses i första stycket, äger Konungen med riksdagens samtycke meddela förordnande, som där avses.

Under tid, då förordnande, som nu sagts, är i kraft, gälla icke i lag eller författning meddelade stadganden i den mån de strida mot vad enligt förordnandet blivit bestämt.

Denna lag äger ej tillämpning beträffande riksdagen eller allmänna kyrkomötet, deras avdelningar, utskott, nämnder, deputerade, revisorer, ombudsmän och verk eller i fråga om krigsdomstolar eller myndigheter, som avses i lagen med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m., eller beträffande mål eller ärende, varom stadgats i sistnämnda lag eller lagen med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m.

Med den begränsning, som framgår av näst föregående stycke, förstås i denna lag

med statsmyndighet: alla till statens förvaltning hörande myndigheter och inrättningar, nämnder, kommissioner och kommittéer; samt

med kommunalmyndighet: alla till kommunal styrelse eller förvaltning hörande stämmor och representationer, myndigheter, styrelser, kollegier, nämnder, råd, kommissioner, revisorer, utskott och kommittéer jämte underlydande verk och inrättningar.

2 §.

Då det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, äger Konungen förordna,

1. att uppgift, som tillkommer Konungen, skall i fråga om visst slag av mål eller ärenden övertagas av underordnad myndighet;

¹ Riksdagens skrivelse 1942: 40.

² Kyrkomötets skrivelse 1941: 3.

2. att de uppgifter, som tillkomma viss statsmyndighet, skola helt eller delvis övertagas av annan statsmyndighet eller av kommunalmyndighet eller att i fråga om visst slag av mål eller ärenden talan mot statsmyndighets beslut icke må fullföljas;

3. att de uppgifter, som tillkomma viss kommunalmyndighet, skola helt eller delvis övertagas av annan kommunalmyndighet i samma kommun eller, om hinder härför möter, av statsmyndighet eller av kommunalmyndighet i annan kommun;

4. att i fall, då enligt lag eller författning suppleanter skola utses till viss antal, sådana må utses till visst större antal;

5. att myndighet må hava sin verksamhet helt eller delvis förlagd till annan ort än den, där verksamheten eljest skall utövas; samt

6. att myndighet må fatta beslut i annan sammansättning eller med mindre antal ledamöter eller i annan ordning än eljest är stadgat.

I den mån det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 första stycket, må Konungen ock bestämma, att befattningshavare i staten tjänst skall tjänstgöra i annan statlig befattning än den han innehar eller i kommunal befattning.

3 §.

Då det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, äger Konungen förordna om anstånd med val av ledamot i kommunal representation eller innehavare av annat allmänt uppdrag så ock föreskriva den jämkning av valperiodens längd, som därav må påkallas. Har på grund av sådant förordnande eller eljest val ej hållits, skall den tidigare valde, ehuru den tid utgått för vilken han valts, kvarstå i uppdraget, till dess annan valts och har att tillträda uppdraget.

Bestämmelserna i första stycket skola äga motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av allmänt uppdrag, vilken skall tillsättas för viss tid i annan ordning än genom val.

Vad i lag eller författning är stadgat därom, att kvinna eller den, som redan innehaft uppdrag viss tid eller uppnått viss ålder, må avsäga sig uppdrag, äge ej tillämpning; dock vare den som fyllt sjuttio år ej skyldig att mottaga uppdrag eller kvarstå däri.

4 §.

Är i lag eller författning föreskrivet, att sammanträde eller förrättning skall hållas eller annan sådan uppgift skall fullgöras inom viss tid, äger Konungen i den mån det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, förordna om jämkning av sådan tid.

Kan på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, visst sammanträde eller viss annan åtgärd, som myndighet har att företaga, icke utan väsentlig olägenhet äga rum å det ställe, som i lag eller författning är föreskrivet, må bestämmas annat ställe, som finnes lämpligt.

5 §.

Är i fråga om mål eller ärende i lag eller författning föreskrivet, att myndighet skall höras eller eljest viss utredning skall förebringas eller att återförvisning skall äga rum, och finnes på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, åtgärden vara förenad med väsentlig olägenhet, äge myndigheten i stället i annan ordning föranstalta om den utredning, som må erfordras, eller, då fråga är om återförvisning, utan sådan fortsatta handläggningen.

6 §.

Behandling av mål eller ärende, som angår part tillkommande rättighet eller förmån eller honom åliggande skyldighet eller bestraffning, skall av myndighet förklaras skola anstå, om anledning är _____ a att å rund av för-

hållanden, som avses i 1 § första stycket, part är ur stånd att bevaka sin talan eller hinder eljest möter för utredningen. Finnes frågan kunna nöjaktigt utredas, må dock målet eller ärendet handläggas och avgöras, om det för part är av synnerlig vikt eller eljest särskilda skäl föranleda därtill.

7 §.

Har med behandling av mål eller ärende enligt 6 § förklarats skola anstå, skall det återupptagas till handläggning, så snart hinder enligt nämnda paragraf ej längre föreligger eller förhållande inträtt, som enligt samma paragraf skulle påkallat fortsatt handläggning.

8 §.

Är enligt lag eller författning med underlåtenhet av part eller annan att fullgöra vad myndighet förelagt honom för måls eller ärendes handläggning förenad påföljd av talans avvisande eller ogillande eller av böter, vite eller hämtning och har han på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet, skall underlåtenheten icke leda till sådan påföljd för honom. Är ej för myndigheten känt, huruvida han sålunda haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet, skall upplysning därom inhämtas genom myndighetens försorg.

9 §.

Konungen äger, i den mån det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, förordna om förlängning av den tid, inom vilken besvär skola anföras eller annan åtgärd för fullföljande av talan mot myndighets beslut skall äga rum. Under förutsättning som nyss sagts äger Konungen tillika förordna, att vad i lag eller författning finnes stadgat om skyldighet att göra anmälan om fullföljande av talan hos annan myndighet än den, hos vilken besvär skola ingivas, icke skall äga tillämpning.

Har för fullföljande av talan mot beslut, som utan hinder av sådan talan skall lända till efterrättelse, besvärslaga ingivits eller annan åtgärd företagits efter utgången av den därför bestämda tiden, skall åtgärden dock anses hava skett i rätt tid, om den myndighet, där talan skall fullföljas, finner att klaganden på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet.

Är i lag eller författning föreskrivet, att besvärslaga skall ingivas till annan myndighet än den, som har att pröva den fullföljda talan, må inlagan stället med laga verkan ingivas till sistnämnda myndighet.

Vad i lag eller författning är stadgat därom att handling skall ingivas före visst klockslag å dagen äge ej tillämpning.

Beträffande fullföljande eller bevakande av talan hos domstol eller annan myndighet, som avses i lagen med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m., skola föreskrifterna i nämnda lag äga tillämpning.

10 §.

Då det i annat fall än i 9 § sägs finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, äger Konungen förordna om förlängning av sådan i lag eller författning föreskriven tid, inom vilken någon har att för bevakande av honom tillkommande rättighet eller förmån eller fullgörande av honom åliggande skyldighet hos myndighet göra ansökan eller anmälan eller företaga annan sådan åtgärd.

Finnes någon på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, hava varit ur stånd att inom föreskriven tid vidtaga åtgärden, må Konungen efter ansökan utsätta ny tid för åtgärden.

11 §.

Befogenhet, som enligt 2 § första stycket 2—6 eller andra stycket, 3 § första eller andra stycket, 4 § första stycket eller 10 § andra stycket tillkommer

Konungen, må på uppdrag av Konungen utövas av underordnad myndighet. I trängande fall äge länsstyrelse i vad angår länet även utan sådant uppdrag för statsförvaltningens och den kommunala verksamhetens upprätthållande, utöva befogenhet, som enligt denna lag tillkommer Konungen.

12 §.

Delgivning med den, som fullgör tjänstgöring vid krigsmakten, skall ske genom militär myndighets försorg. Intyg av sådan myndighet gälle såsom fullt bevis, att delgivning blivit så verkställd som intyget innehåller. Avser delgivning kallelse att infinna sig inför myndighet, skall intyget tillika innehålla uppgift, huruvida den kallade på grund av sin tjänstgöring är hindrad att inställa sig. Har delgivning verkställts annorledes än genom militär myndighet, vare det gällande; dock må delgivning ej ske genom handlingsinförande i allmänna tidningarna eller dess fästande å den söktes husdörr och uppläsande för hans husfolk eller på annat sådant sätt.

13 §.

Äreilag eller författning föreskrivet, att sammanträde med kommunalmyndighet skall kungöras på visst sätt, äge myndigheten, om det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 § första stycket, besluta, att kungörandet skall ske på annat sätt, som finnes betryggande. I trängande fall må beslut därom fattas av den, som har att utfärda kallelse till sammanträdet.

14 §.

Konungen meddelar de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1942.

Utän hinder av denna lag skall vad i lag är stadgat om befogenhet för Konungen att meddela bestämmelser om delgivning, genom kungörelse eller annorledes, fortfarande gälla.

I fråga om förordnande, som sägs i 2 §, meddelar Konungen närmare bestämmelser i anledning av dess upphörande. Stadgandet i 3 § första stycket andra punkten skall, sedan förordnande enligt 1 § upphört att gälla, tillämpas, till dess annan innehavare av uppdraget valts och har att tillträda uppdraget; vad nu sagts äge motsvarande tillämpning i fråga om uppdrag, som avses i 3 § andra stycket. Har med stöd av 6 § behandling av mål eller ärende förklarats skola anstå, skall beslutet fortfarande gälla, till dess de i laga ordning häves. Förordnande, som meddelats med stöd av 9 § första stycket eller 10 § första stycket, skall fortfarande tillämpas i fråga om åtgärd, för vars vidtagande tid börjat löpa före förordnandets upphörande. Har för vidtagande av åtgärd, som avses i 9 § andra, tredje eller fjärde stycket eller 10 § andra stycket, tid börjat löpa, då lagrummet ännu var tillämpligt, skall ock sagda lagrum fortfarande lända till efterrättelse.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräftat låtit.

Stockholms slott den 13 mars 1942.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

(L. S.)

(Justitiedepartementet.)

K. G. WESTMAN.